

Inleiding

Deze dorpsvisie is de rode draad voor de Dorpsraad van Grootshermer. Met deze dorpsvisie proberen wij aan te geven wat leeft in het dorp, zaken waar de Dorpsraad zich voor inzet en ideeën die er zijn over de leefbaarheid in Grootshermer. Het doel van deze dorpsvisie is met name het schetsen van een ideaalbeeld van de ontwikkelingen binnen Grootshermer.

De dorpsvisie wordt gebruikt als kompas richting de gemeente, de visie zal ook worden gedeeld met de gemeente, waarbij het doel is om de elementen die benoemd worden in deze visie zoveel als mogelijk in de spotlight te plaatsen. In de visie wordt aangegeven waar de Dorpsraad zich op richt, waar zij zich mee bezig houdt. De dorpsvisie is een handvat voor concrete activiteiten die kunnen bijdragen aan het bevorderen van de leefbaarheid.

De visie is tot stand gekomen naar aanleiding van diverse gesprekken met bewoners in het dorp, met als leidraad de enquête die in 2020 in het dorp is gehouden. Deze enquête kende een buitengewoon hoge respons. In totaal zijn 278 ingevulde vragenlijsten verzameld. Wij denken dat wij daarmee een representatief beeld hebben van de meningen binnen het dorp.

Toekomst Dorp

Als je de kernkwaliteiten van Grootshermer zou moeten benoemen zijn er een aantal zaken die vaak worden genoemd. Hierbij staat saamhorigheid bij velen boven aan. Andere sterke punten zijn, veel verenigingen, veel vrijwilligers, voorzieningen, de groene ligging en de nabijheid van de stad.

Bedreigingen zijn er alleen ook volop. Met als aller belangrijkste het mogelijke verlies van voorzieningen. Zo zijn de afgelopen twee jaar belangrijke voorzieningen verdwenen, te weten de supermarkt en de kinderopvang. En onderliggend aan deze bedreiging het gebrek aan jonge instroom, gebrek aan woningen voor jonge doelgroepen. Door de bewoners wordt verder genoemd de verkeersonveiligheid, niet alleen in het dorp maar juist ook in het buitengebied. Onderhoud van de openbare omgeving, zowel als het gaat om de wegen maar ook de groenvoorzieningen.

Versterking Saamhorigheid, de kracht van een dorp

De leefbaarheid in het dorp wordt bepaald door de samenhang van de voorzieningen, het actieve verenigingsleven en de gemeenschapszin, waarbij ook nieuwe bewoners snel kunnen integreren. Het verenigingsleven, met verenigingen van groot tot klein, zorgt voor onderlinge contacten. De voorzieningen als Het Genot, het Dorpshuis, de school, de kerk maar ook de kantine van GSV maakt dat men elkaar ziet en spreekt. Het is aan een ieder in hoeverre de contacten op prijs worden gesteld, maar de openheid van het dorp zorgt er voor dat ieder zich welkom voelt en de keuze kan maken of men betrokken wil zijn bij het wel en wee van het dorp. Voor de saamhorigheid en de samenhang in het dorp is het daarom van groot belang dat de aanwezige voorzieningen behouden blijven en kunnen worden versterkt. Op dit onderdeel wordt verder in deze visie op voortgeborduurd.

Behoud voorzieningen

We mogen in Grootchermer blij zijn dat er nog veel voorzieningen zijn, zoals de basisschool, het café/restaurant, het dorps huis, de sportclubs en een groot aantal verenigingen. Daarnaast hebben we mooie culturele locaties, zoals de kerk, het raadhuis en de beeldentuin Nic Jonk. Maar deze voorzieningen staan onder druk. De afgelopen twee jaar zijn de supermarkt en de kinderopvang uit het dorp verdwenen. Vanuit de dorpsraad hebben wij ons ingespannen om met name de laatste voorziening te behouden, daartoe hebben wij een groot aantal organisaties benaderd en gesprekken met potentiële ondernemers gevoerd. Helaas is hier, mede door Corona, verder niets uit voort gekomen. Ondernemingen en potentiële ondernemers durfden de stap niet aan. Nog steeds zien wij het als een toevoegde waarde als de kinderopvang in Grootchermer een nieuwe start zou maken.

Het vertrek van de supermarkt is een aderlating geweest, al is deze meer toe te schrijven aan landelijke trends dan aan lokale ontwikkelingen, ook Corona heeft de lokale exploitant niet geholpen. Dit levert natuurlijk voor de minder mobiele inwoners wel een probleem op. Boodschappen moeten nu worden gehaald in Stompvoren of de Rijk. De dorpsraad heeft in overleg met andere initiatiefnemers een mooie bijdrage kunnen leveren aan het afscheid van de winkel.

Het leerlingenaantal van de basisschool is al langere tijd gestaag aan het dalen. Omdat er geen nieuwbouw in het dorp wordt gerealiseerd vergrijsd Grootchermer langzaam. Doordat Grootchermer voor een groot deel bestaat uit koopwoningen en deze woningen net als de landelijke trend aan stevige prijsstijgingen onderhevig zijn is het voor starters en jonge gezinnen moeilijk om binnen ons dorp aan een woning te komen.

Voor het behoud aan de voorzieningen is een stabiele bevolkingsopbouw en daarmee ook jonge aanwas van levensbelang, maar ook het behoud van een gezond evenwicht tussen de oorspronkelijke inwoners binnen Grootchermer en de nieuwe toetreders in het dorp.

Ideeën:

Online boodschappen doen, hoe doe je dat? Voor diegene die dat niet lukt, willen we onderzoeken of er behoefte is aan bijvoorbeeld een wekelijks inloop waarbij wij hierin kunnen ondersteunen.

Een ander idee is om te onderzoeken of er in het Wavertje één of meerdere huisartsen een spreekuur wil houden. Ditzelfde geldt ook voor bijvoorbeeld het consultatiebureau.

Bebouwing

Grootchermer heeft ongeveer 700 inwoners. Dit aantal is redelijk stabiel sinds de oplevering van het "Professor Schermerhorn plan" medio 2005.

In toenemende mate zien we het dorp “vergrijzen”. Jongere en jongere gezinnen kunnen moeizaam een woning in het dorp krijgen. Koopwoningen worden voor deze doelgroep te duur en er zijn maar een beperkt aantal huurwoningen. Verder is er een gebrek aan geschikte senioren woningen. Dus aan de onderkant onvoldoende aanwas en voor de senioren te weinig mogelijkheden om in het dorp te blijven wonen.

Voor het in stand houden van bepaalde voorzieningen (basisschool, sportverenigingen etc.) is een bepaald inwonertal gewenst en wel van een gemengde samenstelling. Als gevolg van vergrijzing en minder aanwas van jonge gezinnen kunnen bepaalde voorzieningen zoals hiervoor vermeld, in de toekomst uit het dorp verdwijnen. We zien nu al dat de basisschool onder druk komt te staan als gevolg van het teruglopende aantal leerlingen. Op dit moment heeft de WJ Driessenschool 45 leerlingen.

De conclusie is dat er toch (beperkt) moet worden gekeken naar woningbouwmogelijkheden in het dorp. De woningbouw dient zodanig ontwikkelt te worden dat met name de lokale behoefte zou kunnen worden ingevuld. Denk aan seniorenwoningen, (sociale)huurwoningen, starterswoningen en overige. Door voldoende woningbouw naar behoefte ontstaat er mogelijk ook voldoende doorstroming. Van groot belang is daarbij dus wel dat bij de verdeling van de woningen gestuurd kan worden op de gewenste aanwas.

Verder willen wij pleiten voor een mogelijkheid dat bij de toewijzing van huurwoningen lokaal gebonden mensen voorrang kunnen krijgen. Want duidelijk is wel dat met name de jongeren in het dorp vaak de wens hebben om, als zij het huis uit gaan, toch graag in het dorp willen blijven wonen.

Over het waar dan nieuwe woningen zouden moeten worden gebouwd kunnen wij vanuit de dorpsraad geen uitspraken over doen, wel denken wij dat in eerste instantie moet worden gekeken naar inbreiding binnen de kom (of woningsplitsingen) en niet zozeer naar uitbreidingslocaties. Met als kanttekening dat dergelijke locaties moeten worden gecombineerd met een uitbreiding van parkeermogelijkheden. Als er wordt ontwikkeld moeten er ook parkeerplaatsen bij komen.

Als Dorpsraad stellen wij de volgende “speerpunten” voor:

- Bouwen van woningen die aansluiten bij de doelgroepen: seniorenwoningen, (sociale)huurwoningen, starterswoningen en overige woningen geschikt voor gezinnen.
- Op de lange termijn zullen we moeten bezien of er nieuwe locaties voor woningbouw beschikbaar zijn.
- Opzetten overleg met gemeente en evt. woningstichtingen.

Behoud Groen en natuur

Grootschermer, een plek in het groen midden in de Eilandspolder. In Grootschermer is veel natuur aanwezig. Om fijn te kunnen wonen is het belangrijk dat natuur en groen dicht bij huis zijn. Wij vinden het belangrijk dat er in de toekomst voldoende ruimte voor blijft.

Recreatiemogelijkheden zijn er in de nabije omgeving van Grootschermer voldoende aanwezig. Wonen in Grootschermer betekent wonen in een landelijke omgeving waar nog

veel agrariërs wonen en werken. Zij dragen bij aan het groen en het landelijke karakter van ons dorp en dat willen we graag behouden.

Het onderhoud van het openbaar groen in ons dorp valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente Alkmaar. Wij onderhouden contact met de gemeente waar het gaat om het bijhouden van het groen in het dorp. Voor het scheepjeserf heeft de dorpsraad met de gemeente en het raadhuisje financieel bijgedragen om de bloembakken te vullen. Dit op initiatief van een betrokken bewoner.

Onderdeel van het behoud van dit groen is ook het uitzicht. Dit is één van de redenen dat wij vanuit de dorpsraad goed in de gaten houden waar eventueel ook windmolens kunnen verschijnen. Wij begrijpen dat vanwege de energietransitie onder andere wind een belangrijke rol speelt, maar achten de Eilandspolder een kwetsbaar gebied, waarbij ook de weidevogelpopulatie direct impact ondervindt van de nabijheid van windmolens

De provincie heeft een RES (Regionale Energie Strategie) en met deze strategie zijn de eisen voor plaatsing van windmolens versoepeld. De belangrijkste regels die vervallen zijn de 600 meter afstands-eis tot gevoelige bestemmingen, de drie op een lijn-eis en de maximale ashoogte van 120 meter. Het verbod op windturbines in Noord-Holland Noord vervalt ook. Daarvoor in de plaats komt een 'instructieregel' voor gemeenten. Deze regel maakt het gemeenten mogelijk om in de zoekgebieden genoemd in de RES 1.0 windturbines onder voorwaarden toe te staan. Buiten de zoekgebieden zijn kleine windturbines (tot 15 meter) op agrarische bouwpercelen toegestaan en mogen bestaande windparken worden vervangen of vernieuwd. Momenteel is het dichtstbijzijnde zoekgebied langs het kanaal bij de vuilverbranding (waar momenteel al een aantal windmolens staan).

Indien de provincie NH of de gemeente Alkmaar wil overgaan tot het plaatsen van windmolens en/of zonneparken wil de dorpsraad in samenwerking met alle dorpsraden in de Eilandspolder komen tot een gezamenlijke visie.

Ideeën:

Wij willen de inwoners van ons dorp meer de mogelijkheden om zelf hierin een rol te nemen zoals het indienen van buurtinitiatieven, groenadoptie etc.

Beheer buitengebied

Als Dorpsraad willen wij ons inzetten voor een goede ontwikkeling van het buitengebied van Grootchermer. U moet dan denken aan het beheer van openbare wegen, verlichting en bestrating. Wij hebben zelf natuurlijk de middelen niet in handen, maar kunnen wel actief proberen richting te geven aan de gemeente en het waterschap.

Door de ligging van Grootchermer zijn wij volledig afhankelijk van de toegangswegen naar ons dorp. Omdat er maar enkele toegangswegen zijn worden deze ook veelvuldig gebruikt. Dit gebruik beperkt zich niet louter tot bestemmingsverkeer maar ook doorgaand verkeer. Hetgeen leidt tot veel verkeer direct door het dorp. Aan de ene kant hechten wij veel belang aan de verkeersveiligheid op de ontsluitingswegen. Tenslotte worden deze wegen ook

veelvuldig gebruikt door het kwetsbaar licht vervoer (fietser en wandelaars). De wegen zijn niet toegerust op de combinatie van verschillende verkeerssoorten en dit leidt helaas te vaak tot onveilige situaties.

We kunnen niet de wegenstructuur volledig veranderen, maar de dorpen van de Eilandspolder worden ook “overbodig” gebruikt voor sluijverkeer, waarbij ook zwaar verkeer gebruik maakt van de wegen. Een dorp als Grootchermer is gebouwd op veen, waarbij zeker langs de doorgaande weg vele huizen direct aan de weg gelegen zijn. Het zwaar verkeer veroorzaakt daardoor serieuze schade aan de woningen.

Er zijn Studies gemaakt voor het terugdringen van het niet-bestemmingsverkeer in zowel Grootchermer als Driehuizen. Dit heeft geleid tot een plan voor het aanleggen van een nieuwe brug buiten Driehuizen, om zo het niet-bestemmingsverkeer buiten Driehuizen en Grootchermer om te leiden. Met name verkeer voor de bedrijvigheid in de Nooreindemeerpolder kan dan via deze nieuwe brug worden ontsloten. Om doorgaand zwaar verkeer dan uit de dorpen te mijden kan een verbodsbepaling gecombineerd met een camerasysteem (vergelijkbaar met die in de Rijk wordt gebruikt op de Rechtestraat) worden ingevoerd.

Wij kunnen ons vinden in de aanleg van deze nieuwe brug en willen graag waar mogelijk de gemeente aanzetten tot uitvoering hiervan.

Veel karakteristieke dorpen hebben uniforme verlichting door het hele dorp en nabije omgeving. In Grootchermer is de straatverlichting een “ratjetoe”. Op sommige plaatsen in het dorp is onvoldoende verlichting langs de weg. Mede gezien vanuit een veiligheidsoogpunt zal er gekeken moeten worden naar mooiere, betere en meer verlichting langs de wegen.

Sommige van de toegangswegen hebben achterstallig onderhoud. Met name het niet structureel op orde brengen van de bermen langs bepaalde wegen, zorgt voor gevaarlijke situaties. In plaats van overal “grastegels” aan de rand van de wegen te leggen wordt er vaak gekozen voor “lapmiddelen” zoals het storten van nieuw zand/grind/puin om de gaten langs de wegen te dichten. Een aantal regenbuien en vrachtwagens verder en de kuilen langs de wegen zijn weer aanwezig. Er dient overleg met de gemeente plaats te vinden om dit structureel op te lossen.

Dorpshuis 't Wavertje

Het dorpshuis, is een gemeenschapshuis dat primair gericht is op de plaatselijke samenleving van de Grootchermer. Het biedt inwoners een ontmoetingsplek en ruimte voor het uitoefenen van diverse welzijnsactiviteiten op o.a. sportief, maatschappelijk, sociaal en cultureel vlak zonder winst oogmerk. Het is een plek waar we met het dorp iets kunnen vieren en ook gelegenheid biedt voor het houden van bruiloften en partijen voor de inwoners van Grootchermer.

Het doel van het dorpshuis is het tegen (beperkte) betaling, bieden van huisvesting aan verenigingen, instellingen en andere gebruikers die activiteiten ontplooiën op het gebied van

onder meer ontmoeting, ontspanning, opvang, welzijn, zorg, educatie en sport. Het is ook een plaats waar gelegenheid is gecreëerd om afscheid te nemen van dierbaren. Het dorpshuis staat o.a. open voor:

- alle verenigingen, organisaties, clubs en groepen uit Grootshermer.
- activiteiten van de Driessenschool.
- familiebijeenkomsten en -feesten, dorpsvieringen, verjaardagen en vergaderingen.
- activiteiten van dienstverlenende instellingen gericht op de bevolking van Grootshermer en buitengebied.
- voorlichtings- en informatiebijeenkomsten.

De Dorpsraad stimuleert en onderneemt zelf ook initiatieven om te komen tot een volwaardige bezetting van de ter beschikking staande ruimten en het optimaliseren van de maatschappelijke functie Stimuleren en faciliteren.

Ook stimuleren wij het opzetten van nieuwe (mini)verenigingen en andere activiteiten en zal deze zo mogelijk faciliteren daar waar dit het gebruik van het dorpshuis en de maatschappelijke functie ten goede komt. Ook zal er sprake zijn van een variabele tariefstelling voor verhuur van ruimten waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen maatschappelijk en commercieel gebruik. Bij nieuwe activiteiten wordt gedacht aan een dorpskamerfunctie (inloop voor jongeren en ouderen), repaircafe, creatiecafe, familiebijeenkomsten, kookstudio, servicepunt voor derden (o.a. politiek, buurtbemiddeling) etc.

Voor de komende 5 jaar heeft het beheer (de Dorpsraad) van het Wavertje de volgende doelen bepaald:

1. Het dorpshuis heeft dient een opfrisbeurt te krijgen als de huiskamer van het dorp.
2. Optimaliseren van de bezetting van het dorpshuis;
3. Het beheer van Dorpshuis het Wavertje is professioneel en afdoende en alle beheersregels worden nageleefd;
4. De exploitatie van 't Wavertje is duurzaam gefinancierd en financieel gezond, er is een ruime reservebuffer die nodig is voor mindere tijden;
5. Het wavertje is bekend en zichtbaar in de buurt;
6. De Dorpsraad heeft een goed lopend en succesvol inhoudelijk samenwerkingsverband opgezet met organisaties, buurtinitiatieven en professionele maatschappelijke organisaties in de buurt om eenzaamheid te verminderen van kwetsbare buurtgenoten.

Strategie om de gestelde doelen te realiseren

Om de gestelde doelen voor de komende 5 jaar te realiseren worden de volgende strategische speerpunten bepaald:

1. Interne en externe verbeteringen aan het gebouw (keuken met kookgelegenheden, nieuwe gordijnen, rolstoeltoegankelijk, groenonderhoud etc.);
2. Het versterken van de zichtbaarheid van het Wavertje in het dorp (iedereen moet de weg kunnen vinden naar het Wavertje en weten wat het Wavertje is) (ontwikkelen van een communicatiestrategie);

3. Het ontwikkelen van een samenwerkingsverband met initiatieven en organisaties (inhoudelijke verkenning, gesprekken en mogelijke samenwerking met organisaties en initiatieven in de buurt om tot een programma van activiteiten te komen (waaronder wonenwelzijnplus e.a.);
4. Het versterken van financiële positie van het wavertje (realiseren van projectsubsidies voor concrete activiteiten, concrete afspraken met bijv. SWT over financiering van maatschappelijke rol vanuit beschikbaar budget, vergroten van de inkomsten uit verhuur ruimtes);
5. Uitbreiden van het netwerk van vrijwilligers d.m.v. het samenstellen van werkgroepen.

Glasvezel

Een modern dorp vraagt moderne voorzieningen en snel internet is daarbij een onontbeerlijk element. Door geheel Nederland worden glasvezelnetten aangelegd maar er zijn geen plannen om ook Grootshermer op het net van glasvezelbindingen aan te sluiten. Snel internet is nu beperkt door de mogelijkheden die Ziggo ons biedt. Maar in de toekomst achten wij als dorpsraad het van belang om ook mogelijkheden tot glasvezel in ons dorp te krijgen. Uiteindelijk wordt dit een voorziening die voor ieder persoonlijk een meerwaarde kan bieden. Bij de eventuele aanleg van dit net willen wij proberen om aan te sturen op combinaties van aanleg en onderhoud. Wij willen liever één keer de straat open om alles wat aan aanleg en onderhoud ondergronds moet worden gepleegd te doen, dan dat om de paar jaar de straat open moet.

Communicatie

Om niet alleen de onderlinge contacten tussen bureaus en mensen in de straat te bevorderen is een communicatiekanaal binnen Grootshermer van belang. Daar zijn momenteel diverse mogelijkheden voor. Binnen Grootshermer wordt gebruik gemaakt van een inbraakalert whatsapp groep met op het moment van schrijven 141 deelnemers en daarnaast is een algemene informatie whatsapp actief met 154 deelnemers. Met name de laatste app wordt ook gebruikt voor informatie ten aanzien van eventuele evenementen en activiteiten. Omdat niet iedereen gebruik maakt van de digitale kanalen is in samenwerking tussen een aantal dorpsbewoners en de dorpsraad de papieren nieuwsbrief "GrootNieuws" opgezet. Deze wordt 1x per maand huis aan huis rondgebracht. De nieuwsbrief is bedoeld om inwoners te informeren over activiteiten en ander nieuws.

De dorpsraad zelf heeft een eigen website en een Facebook account. Vanuit de ledenlijst van de Dorpsraad en de gegevens vanuit de enquête is er tevens een mailingbestand met 350 leden.

Er is een wens om bij de entrees van het dorp een eenduidige informatiebord te plaatsen dat kan worden gebruikt voor de kennisgeving ten aanzien van evenementen en activiteiten.

Hoogspanningsmasten

Een laatste onderwerp waar wij aandacht aan willen besteden heeft te maken met de elektriciteitstracés achter ons dorp. Daar loopt nu een 150kv traject tussen Oterleek en Wijdewomer. Niet alleen zijn deze masten lelijk, maar de aanwezigheid van het tracé verstoort het Natura 2000 gebied. Zo nestelen veel minder weidevogels in de nabijheid van de hoogspanningskabels, deze negatieve invloed reikt tot meer dan 150 m afstand van het tracé. Belangrijker is echter dat de nabije aanwezigheid van het tracé een negatief effect heeft op de volksgezondheid.

Het is ook daarom dat in heel Nederland veel van dergelijke trajecten ondergronds zijn aangebracht. De magnetische velden die dan opgewekt worden zijn veel kleiner dan bij een bovengronds traject. Een aantal jaren terug is vanuit het rijk geld beschikbaar gesteld om diverse trajecten in de nabijheid van woonbebouwing ondergronds te brengen. Helaas is het traject achter Grootschermer toen niet aangemeld of werd er geen prioriteit aan gegeven.

Vanuit de eerder genoemde redenen vinden wij het alleen wel van belang om te proberen aandacht te geven aan dit element. En het is nu om dat te doen. Het huidige net van 150kv kan nog ondergronds, als in de toekomst een verzwaring wordt aangebracht, hetgeen met de huidige energietransitie niet ondenkbaar is, is het net te zwaar om ondergronds te brengen. En uiteindelijk is dit een lang traject, maar is de actie met name gericht op het voor het voetlicht brengen van de problemen die het tracé met zich mee brengen, zodat in ieder geval over alternatieven wordt nagedacht.

Slotwoord

Zo is het al met al een groot aantal zaken die wij voor het dorp van belang achtten en waarin wij gezamenlijk acties zullen moeten ondernemen. En de doelen strekken zich van klein naar groot en van snelle tot hele lange termijn trajecten. Voor nu is het van belang dat wij aan de hand van deze visie eenduidig kunnen laten zien wat wij met de toekomst van Grootschermer voor ogen hebben.